

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om Ældretalsmand.***Fremsat af**Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Anna Wangenheim, Demokraatiti, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Knud Mathiassen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mette Arqe-Hammeken, Naleraq

Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kukò, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen 6.oktober 2021 under EM2021 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked har fremsat forslag til ændring om Inatsisartutlov om Ældretalsmand, hvor der foretages to ændringer. Den første ændring er en ændring i sekretariatsbetjeningen hvor Socialstyrelsen ikke længere skal have denne funktion, men at der oprettes et selvstændigt og uafhængigt sekretariat. Den anden ændring er ophævelse af kravet om evaluering af sekretariatets placering.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget fik god modtagelse af de fleste partier, særligt blev det værdsat at Ældretalsmanden får muligheden for at få et politisk uafhængigt sekretariat. Demokraatit fremsatte et ændringsforslag og fra Siumut blev der bedt om, at der i forbindelse med udvalgsbehandlingen blev taget stilling til om fremtidig mulighed for at placere Ældretalsmanden og tilhørende sekretariat uden for Nuuk.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

De økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering er beskrevet under forslagets almindelige bemærkninger. Det er her anført, at der i FFL2022 og FFL2023 afsættes midler af til at Ældretalsmanden kan leje lokaler uden for centraladministrationen, ansætte en medarbejder til den daglige sekretariatsfunktion, samt midler til tidsbegrænsede ansættelser af fagpersoner og til køb af møbler osv. Udvalget finder på det foreliggende grundlag ikke anledning til at anlægge en anden vurdering.

5. Udvalgets behandling af forslaget

Familie og Sundhedsudvalget skal indledningsvist henvise til betænkningen om lovforslaget om Ældretalsmanden fra EM2019 ved pkt. 146. Det fremgår her, at det er udvalgets vurdering at optimale i forbindelse med etableringen af en Ældretalsmand ville være at der var et uafhængigt sekretariat. Udvalget bifalder derfor at der med denne ændring af loven bliver muligt for Ældretalsmanden at oprette eget uafhængigt sekretariat.

5.1 Orienteringsmøde med Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked

Udvalget har som led i udvalgets behandling af forslaget haft orienteringsmøde med Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender og Arbejdsmarked. Udvalget fik her, ud over en uddybning af forslaget om ændringer til loven om Ældretalsmanden, en overordnet gennemgang af og status for Ældrestrategien som skal fremsættes til EM2021. Materiale fra mødet er vedlagt nærværende betænkning som bilag.

5.2 Ændringsforslag

Udvalget vil i det følgende forholde sig til ændringsforslaget som blev fremsat af Demokraatit. Ændringsforslaget lyder:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at undersøge fordele og ulemper ved at samle talsmandsinstitutionerne i en form for menneskerettighedskommission med fælles sekretariat”.

Det er Udvalgets vurdering at indholdet i ændringsforslaget omhandler alle talsmandsinstitutioner, hvilket falder uden for nærværende ændringer til loven om Ældretalsmand.

5.3 Muligheden for at flytte Ældretalsmandsfunktionen samt sekretariatet uden for Nuuk

Udvalget vil i det følgende følge op på det fremsatte ønske om muligheden for at flytte Ældretalsmanden samt tilhørende sekretariat i andre byer end Nuuk. Udvalget vil i den sammenhæng fremhæve et hørings svar afgivet af Qeqqata Kommunia, som netop anmoder om at Naalakkersuisut skal overveje at placere Ældretalsmanden samt tilhørende sekretariat i andre byer end Nuuk. Hertil svarer Naalakkersuisut at det er Ældretalsmanden selv, der har kompetence til at beslutte om hvor et kommende sekretariat skal være placeret.

6. Udvalgets indstillinger

- Et flertal i Udvalget bestående af repræsentanter fra Inuit Ataqatigiit, Naleraq og Siumut indstiller forslaget til vedtagelse
- Et mindretal i Udvalget bestående af Demokraterne vil fremkomme med følgende mindretalsudtalelse:

Demokraatit har helt fra start af været imod en etablering af ældretalsmand, derfor er vi heller ikke enige i Naalakkersuisuts forslag om ændringer i loven. Vi mener, at pengene skal gå til de valgløfter vi har lovet vores befolkning, og som vi mener har større formålstjenstligt med sig i form af allokering af de kolde hænder til de varme hænder. Varme hænder, som direkte er i berøring med de ældre i hverdagen, som har brug for hjælp til et bad, mad på bordet og omsorg, som direkte fremmer deres livskvalitet.

Vi har en Inatsisartuts ombudsmand, som hvert år fremkommer med, mere eller mindre alvorlig kritik i diverse sagsbehandlinger angående velfærd for vores ældre, og her mener vi, at midlerne skal anvendes for at forebygge, at både fejl og mangler overhovedet opstår, for netop at sikre de ældre en mere værdi alderdom.

Vi er ligeledes uenige i Naalakkersuisuts forklaring om at man vil sikre ældretalsmandens upartiskhed ved at etablere et selvstændigt kontor, når denne upartiskhed kunne sikres ved, at det eksempelvis var Inatsisartut, der udpegede Ældretalsmanden og ikke Naalakkersuisut. Vi er bekymrede for, at man ikke har valgt at tage den afgående ældretalsmands bekymringer alvorligt, idet denne udtrykte klart og tydeligt behovet for sparring, hvilket ligeledes ville være sikret i kraft af vores fremsatte ændringsforslag. Kort sagt er vi uenige i, at Naalakkersuisut vil øge administrationen og bureaukratisere yderligere end at rette op med reelle forbedringer for de ældre.

- Udvalget vil opfordre Naalakkersuisut til at være opmærksom på den fremtidige mulighed for at Ældretalsmanden og dennes sekretariat kan placeres i andre byer end Nuuk

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Navn
Formand
Agathe Fontain

Navn
Næstformand
Anna Wangenheim

Mikivsuk Thomassen

Knud Mathiassen

Mette-Arge Hammeken

Jess Svane

Mala Høy Kukó